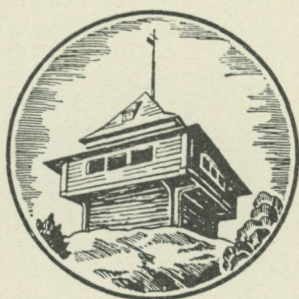

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1943**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS

OCH SKANSENS ÅRSBOK

1943

Redaktion:

SIGURD WALLIN · GÖSTA BERG · SIGFRID SVENSSON

Omslaget: Trädgårdsgrindar vid Skogaholms herrgård på Skansen. Grindarna ha medföljt herrgårdens huvudbyggnad vid dess hitflyttning från Närke. Foto Märta Claréus 1942.

Tryckt hos Tryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1942

Djuptrycksplanscher och omslag från Nordisk Rotogravyr

TAKLAGSÖL

VID KRANSRESNINGEN PÅ GREKSÅARBODEN PÅ
SKANSEN DEN 19 JULI 1942

av Rune Lindström

Kring gruvans lave skockas i lördags-
kvällens skymning svarta smeder och ljusa
bönder, ty en gammal smed ringer i
vällingklockan. Runt omkring ligga Bergs-
lagens mörka åsar, och man skriver året
1811.

K ö r:

Järnbäraland, du gav oss
stenar till bröd,
stångjärnshammarens tunga puls
i smältor och glöd
och forsens eviga vemodskoral,
som mässar om liv och död.

S m e d e n:

Jag ringer min vällingklocka,
när veckan är slut.
Jag ringer vila för kase och smed,
för dräng och stut.
Jag klämtar var gruvkarl upp ur jord
till fat och muggar vid svarta bord.
Jag ringer tills spel och hjul stå still
... om sur välling,
... sur välling
... och sur sill.

Jag ringer för varje vinter
med is på gren,
för alla kolmörka nätter av sot
och gnistersken.
För alla som stiga med tungsamma steg
och alla som tiga på åker och teg.
Jag ringer för lera och glesvuxen råg
... om mörkt öga,
... mörkt öga
... och mörk håg.

Jag ringer för sommarkvällen
med blom och dagg,
för alla som ströva hand i hand
på vägens slagg.
Och dem som hoppas i låga hus
på nådens eviga gryningsljus
dem vill jag ringa om sabbatstid
... i stor glädje
... stor glädje
... och stor frid.

K ö r:

Ljuset och mörkret leva
tätt vid vår grind.
Solljus och hyttot färga
karlarnas kind.

B a r n r ö s t:

Mitt genom ve och våda
blåser en sunnanvind.

Nu begynner dansen i lövhagen, och
klarinetten piper genom kvällen. Mitt i
glädjen inrider H. K. H. Kronprins Carl
Johan med hovfolk. En gammal kvinna
stiger fram och talar stillsamt.

Den gamla kvinnan:

Vi fingo i arv
ett stycke jord,
en plog, en harv
och knappa ord.
Det hägna vi med liv och blod
och tålamod.

Vi fingo en värld
av sten och järn.
Vi smida svärd
oss allom till värn.
Vi födas i ringhet och stränga bud
och frukta Gud.

Vår arbetsdag
är en ringa tid,
vid hammarslag
gå vi hän i frid.
Strö på vår kista invid vår fot
tre skovlar sot.

Ett hantverkarelag drager ut ur byn med
lövkrans i täten till taklagsöl på bergs-
mansgården. Den dansande allmogen sansar
sig och tågar med i följet, och H. K. H.
Kronprinsen rider framför dem alla upp
mot den höga gården. Där väntar bergs-
mannen själv på sin ägandes förstugukvist.

Bergsmannen:

Välkomna till gården: Höge gäst,
herrska, smeder, bönder och präst,
vi vilje oss roga i denna stund
med taklagsöl på egen grund.
Låt upp alla källargluggar
och fyll alla stop och muggar!

Ingen är hög och ingen är låg.
Här ätom vi alla ur samma tråg.
Här vetom vi alla, att all vår brist
skall brännas i Himmelens vällugn till sist,
men våra renaste tankar
bli lysande julottedankar.

S m e d e n:

Stock efter stock skall vittna
med knutar timmertrygga
för släkte efter släkte
om vad vi ville bygga.

Yxan tuggade stock och bark
och skrädade egen ved.
Vi byggde solrätt vår gråa gård
i tro på vår och fred.

Vi reste med tunga händer
ett tigande timmerarv,
som bär våra egna anletsdrag
till söner och tidevarv.

Vi höja en krans mot himlen
en lövigt förhoppningsljus.
Må andra bränna och bryta ner
— vi timra nya hus!

Och taklagsölet begynner på gårdens
gröna gräs med förplägnad och dans. Där
flaxa herrskapsfolkets smällpiskrockar
bland bonddöttrarnas randiga livstycken
och smedernas smällande förskinn. Och på
rågåkern knaprar kornknarren.